

SHUKUROV Yorqin

*O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi
Arab tili va adabiyoti al-Azhar kafedrası dotsenti*

O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATINING ASOSIY TAMOYILI: OCHIQ MULOQOT VA KONSTRUKTIV HAMKORLIK

КЛЮЧЕВОЙ ПРИНЦИП ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ УЗБЕКИСТАНА: ОТКРЫТЫЙ ДИАЛОГ И КОНСТРУКТИВНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

KEY PRINCIPLE OF UZBEKISTAN'S FOREIGN POLICY: OPEN DIALOGUE AND CONSTRUCTIVE COOPERATION

Annotatsiya: Ushbu maqola Yangi O'zbekistonning tashqi siyosatidagi ustuvor yo'nalishlarni tahlil qiladi. Unda Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan ochiqlik, o'zaro tushunish va konstruktiv hamkorlik tamoyillari asosida mintaqaviy va global aloqalarni mustahkamlash strategiyasi ko'rib chiqilgan. Maqola O'zbekistonning xalqaro sheriklikni rivojlantirishga qat'iy intilayotganini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, tashqi siyosat, ochiq muloqot, konstruktiv hamkorlik, xalqaro sheriklik, o'zaro tushunish, global hamjihatlik, mintaqaviy integratsiya, diplomatiya, BMT (Birlashgan Millatlar Tashkiloti), barqaror rivojlanish, xavfsizlik, muloqot strategiyasi, taraqqiyot.

Аннотация: В данной статье анализируются приоритетные направления внешней политики Нового Узбекистана. Рассматривается стратегия укрепления региональных и глобальных связей, основанная на принципах открытости, взаимопонимания и конструктивного партнёрства, выдвинутых Президентом Шавкатом Мирзиёевым. Статья демонстрирует твёрдое стремление Узбекистана к развитию международного сотрудничества.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, внешняя политика, открытый диалог, конструктивное сотрудничество, международное партнёрство,

взаимопонимание, глобальная солидарность, региональная интеграция, дипломатия, ООН (организация объединённых наций), устойчивое развитие, безопасность, стратегия диалога, прогресс.

Annotation: This article analyzes the priority directions of the foreign policy of New Uzbekistan. It examines the strategy for strengthening regional and global ties, based on the principles of openness, mutual understanding, and constructive partnership put forward by President Shavkat Mirziyoyev. The article demonstrates Uzbekistan's firm commitment to developing international cooperation.

Keywords: New Uzbekistan, foreign policy, open dialogue, constructive cooperation, international partnership, mutual understanding, global solidarity, regional integration, diplomacy, UN (United Nations), sustainable development, security, dialogue strategy, progress

KIRISH

Yangi O'zbekiston bugun xalqaro maydonda mutlaqo yangicha yondashuv bilan qadam tashlamoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida mamlakat tashqi siyosatining o'zagi ochiq muloqot, o'zaro tushunish va konstruktiv hamkorlik tamoyillariga asoslangan. Bu siyosatning maqsadi – nafaqat mintaqaviy xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlash, balki global miqyosdagi dolzarb muammolarni hal etishda faol ishtirok etishdir. O'zbekiston o'zini dunyoga yuz tutgan, barcha davlatlar bilan teng huquqli sheriklikka tayyor bo'lgan subyekt sifatida namoyon etmoqda.

Prezident Shavkat Mirziyoyev BMT Bosh Assambleyasining 80-sessiyasidagi nutqida bu qat'iyatni shunday ta'kidladi: “Yangi O'zbekiston o'zaro tushunish, ochiq muloqot va yaqin sheriklikka sodiqdir. Biz har doim xalqlar, madaniyatlar va sivilizatsiyalar o'rtasidagi muloqotni mustahkamlashga, umuminsoniy maqsadlarga erishishga o'z hissamizni qo'shishga tayyormiz” [1:1].

O'zbekistonning yangi tashqi siyosiy yo'li xalqaro munosabatlarda ishonch va konstruktivlik muhitini yaratishga qaratilgan bo'lib, bu nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosda ham tinchlik va taraqqiyotning asosiy shartidir. O'zbekistonning bu pragmatik siyosati shuni anglatadiki, mamlakat xalqaro maydondagi murakkab jarayonlarga ko'z

yummasdan, muammolarni hal etishda faol ishtirok etishni afzal ko‘radi.

Bu qat’iy siyosat BMT kabi xalqaro institutlarni isloh qilish takliflari bilan mustahkamlanmoqda. Chunki hozirgi geosiyosiy vaziyatda BMTning tuzilmalari, xususan, Xavfsizlik Kengashining tuzilishi, Ikkinchi Jahon urushidan keyingi davr talablariga mos kelib qolgan. Prezident Shavkat Mirziyoyev o‘z nutqida global hamjihatlikni kuchaytirish zarurligini alohida qayd etib, BMTning asosiy platforma sifatidagi rolini saqlab qolishga bo‘lgan intilishni shunday ta’kidladi: “Biz tashkilotimizni eng murakkab va o‘tkir global muammolarni konsensus asosida hal etish uchun asosiy platforma sifatida saqlab qolish bo‘yicha Bosh kotib Antoniu Guterrish janoblarining sa’y-harakatlarini yuqori baholaymiz” [3:8].

ASOSIY QISM

Hozirgi kunda rivojlanayotgan mamlakatlar va mintaqaviy birlashmalar (masalan, Afrika Ittifoqi yoki G4 davlatlari – Braziliya, Germaniya, Hindiston, Yaponiya) BMT Xavfsizlik Kengashining doimiy a’zolari tarkibini kengaytirishni talab qilmoqda. O‘zbekistonning rivojlanayotgan mamlakatlar manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan bu boradagi chaqirig‘i aynan mana shu global tendensiya bilan uyg‘unlashadi. Chunki O‘zbekiston kabi davlatlar, masalan, suv tanqisligi yoki iqlim o‘zgarishi kabi bevosita tahdidlarga duch kelayotgan bir paytda, ularning ovozi Xavfsizlik Kengashida eshutilishi juda muhimdir.

O‘zbekistonning xalqaro muloqotga tayyorligi global muammolarni faqat birgalikda yechish mumkinligini tushunishga asoslangan. Masalan, Afg‘oniston muammosini hal etishdagi faol harakatlar, yoki BMT shafeligida Buxoroda Islom sivilizatsiyasi markazini ochish orqali ma’rifiy islom g‘oyalari targ‘ib qilish taklifi – bularning barchasi “bir tomonlama” siyosatdan voz kechish va “ko‘p tomonlama” (multilateral) diplomatiyaga o‘tishning yorqin misolidir.

Prezident nutqida ta’kidlanganidek, konsensus asosida qaror qabul qilish, global diplomatiyaning eng samarali yo‘li hisoblanadi. Misol uchun, so‘nggi yillarda Markaziy Osiyo davlatlari o‘rtasidagi uzoq

yillik chegara va suv ziddiyatlari aynan ochiq muloqot va o‘zaro tushunish yo‘li bilan hal etilishi, bu siyosatning hayotiy samaradorligini isbotlaydi. Bu tajriba O‘zbekiston tashqi siyosatining o‘zagi bo‘lib, u global maydonga ham ushbu yondashuvni olib chiqmoqda.

O‘zbekistonning BMTdagi islohotlarni qo‘llab-quvvatlashi va konstruktiv hamkorlikka intilishi – mamlakatning eskirgan qoidalar bilan emas, balki zamonaviy chaqiriqlar bilan ishlashga tayyorligini anglatuvchi strategik qaroridir. Bu faol ishtirokchilik global siyosiy jarayonlarni adolatli va o‘zaro manfaatli asosda shakllantirishga qaratilgan.

O‘zbekiston tashqi siyosatining eng muhim yutug‘i Markaziy Osiyo mintaqasida yangi hamkorlik muhitini yaratish bo‘ldi. Yopiq chegaralar, hal etilmagan nizolar va ziddiyatlar davri o‘tmishda qoldi. Ochiq va pragmatik siyosat tufayli mintaqada “Yangi Markaziy Osiyo” shakllanmoqda.

Prezident Mirziyoyev ta’kidlaganidek: “O‘zaro hamjihatlik, barqarorlik va o‘sib borayotgan mintaqaviy o‘zlik tufayli u [Markaziy Osiyo] xalqaro munosabatlar tizimida mustaqil subyekt sifatida tobora mustahkam o‘rin egallab bormoqda”.

Mamlakat mintaqadagi sheriklik va iqtisodiy integratsiyani qo‘llab-quvvatlash uchun BMT Bosh Assambleyasi rezolyutsiyasini qabul qilishni taklif qilmoqda, shuningdek, suv tanqisligi, iqlim o‘zgarishi va “yashil” texnologiyalar kabi muammolarni birgalikda hal etishga chaqirmoqda.

O‘zbekiston global miqyosdagi masalalarga befarq emas. Nutqda Afg‘onistondagi vaziyatni barqarorlashtirish, G‘azo sektori atrofidagi ziddiyatni “ikki davlat – ikki xalq” [1:2] tamoyili asosida hal etishga yordam berish va Ukrainadagi vaziyat bo‘yicha diplomatik muloqotni olqishlash zaruriyati ta’kidlandi.

Shuningdek, dolzarb ekologik va ijtimoiy muammolarga e’tibor qaratildi. Orol dengizi fojiasi oqibatlarini yumshatish borasidagi qat’iy siyosat davom ettirilmoqda. Prezident nutqida suv tanqisligi muammosi alohida qayd etildi: “Hozirgi vaqtda dunyoda ikki milliarddan ortiq odam toza ichimlik suvidan mahrum. Biz mamlakatimizda Butunjahon suvni tejash forumini o‘tkazishni rejalashtirmoqdamiz.” [1:4]

Bundan tashqari, yoshlarning kelajagi uchun gumanizm va do'stlik g'oyalarini singdirishga qaratilgan "Tinchlik uchun Butunjahon yoshlar harakatini" tashkil etish va uning shtab-kvartirasini O'zbekistonda joylashtirish taklifi ilgari surildi.

XULOSA

Prezident Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasidagi nutqi Yangi O'zbekistonning xalqaro siyosatdagi yangi paradigmasini tasdiqladi. Bu paradigma xalqaro huquq ustuvorligi, ochiq muloqot va konstruktiv hamkorlikka asoslangan bo'lib, mamlakatni global jarayonlarning faol ishtirokchisiga aylantirmoqda.

O'zbekiston nafaqat o'z ichki islohotlari bilan, balki tashqi siyosatdagi faolligi, ya'ni mintaqaviy xavfsizlikni ta'minlash, global muammolarga yechim izlash va insonparvarlik g'oyalarini ilgari surish orqali ham dunyoga katta hissa qo'shishga tayyor ekanligini namoyish etdi. Bularning barchasi Yangi O'zbekistonning kelajakda barcha davlatlar bilan teng va o'zaro manfaatli munosabatlarni qurishga bo'lgan mustahkam irodasidan dalolat beradi.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 80-sessiyasidagi nutqi. (2025-yil 23-sentabr). president.uz
2. O'zbekiston Respublikasida Gender tenglikka erishish strategiyasi 2030 yilgacha. (O'zR Oliy Majlisi Senatining 28.05.2021 yildagi PQ-297-IV-sonli Qaroriga 1-ilova). // Qonun hujjatlari milliy bazasi (<https://lex.uz/docs/-5189655>)
3. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi yangi tahrirda. (2023-yil 30-aprelda qabul qilingan). // Qonun hujjatlari milliy bazasi (<https://lex.uz/docs/-6445145>)
4. O'zbekiston Respublikasining Umumjahon davriy hisobotining to'rtinchi sikli doirasidagi Milliy ma'ruzasi. BMT Inson huquqlari bo'yicha Kengashi, 2023. // A/HRC/WG.6/44/UZB/1.
5. Azimova N.N. Yangi O'zbekistonda gender siyosatining transformatsiyasi: tahlil va istiqbollar // Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti Axborotnomasi. – Toshkent, 2023. – №4. – B. 88-99.
6. Kalandarova N., Yusupova Sh. Yangi O'zbekistonda gender tenglik barqaror rivojlanish omili sifatida. – Toshkent: Adolat, 2022. – 188 b.
7. Parlamentlararo ittifoq (Inter-Parliamentary Union) ma'lumotlari 2025-yil 1-yanvar holatiga ko'ra // PIUning rasmiy sayti.